

*...da občutim v sebi
le eno veličast vesoljstva tihega
Rast.
(Srečka Kosovel)*

NAMESTO UVODNIKA

Prav lep pozdrav nocojšnjim gostom, prijateljem in vsem, ki so danes zvečer prisotni na Slovenija partyju, ki ga že peto leto zaporedoma organiziramo ob praznovanju obletnice mednarodnega priznanja samostojne Slovenije.

Nam mladim se zdi neverjetno, da je minilo od takrat že toliko let. Za nas je namreč to skoraj tretjina našega življenja. Jaz sama sem bila ob teh pomembnih dogajanjih pravzaprav še otrok. V šoli smo se pri zgodovini učili o padcu Avstroogrške in o raznih slovenskih narodnih programih. In prav ko je bil na vrsti ta del programa, je profesor lahko vanj vključil že tudi nastanek naše samostojne države. Bila sem še majhna, a sem kljub temu začutila, kako pomembnim dogodkom smo priča. V spominu mi je ostal tudi strah, ko so doma govorili, da je bila Slovenija napadena, napetost, ki sem jo videla v očeh

odraslih in olajšanje, ko je bilo najhujše mimo. Od vseh občutkov, ki so me v tistem letu preplavljali, pa so mi ostali najbolj živo v spominu tisti, ki so se razvneli v meni, ko sem po televiziji gledala slovesnost ob proglasitvi samostojne in suverene države Slovenije. Še zdaj imam živo v očeh proslavo, kjer je bilo zbranih na tisoče Slovencev, ki so radostno in ponosno peli himno naše domovine. Tistih občutkov veselja in ganjenosti gotovo ne bom nikoli pozabila.

Danes praznujemo obletnico mednarodnega priznanja Slovenije, dneva, ko je po nešteti odlašanjih 18. januarja 1992 večina držav v svetu priznala Slovenijo. Misel, ki se je v srcih Slovencev rodila že davno prej, misel, za katero je marsikdo mislil, da so le sanje, se je uredila. Do tega pa je lahko prišlo, ker so bili v tistem trenutku vsi Slovenci enotni, vsi so združili svoje sile, držali so skupaj, borili so se skupaj in končno tudi vsi skupaj zmagali. Če bi tega ne bilo, bi prav gotovo ne dosegli cilja in zdaj ne bi bili skupaj zbrani ob praznovanju te obletnice.

Mislím, da bi morali tudi Slovenci tukaj v zamejstvu nastopati bolj združeno. Če bi se s skupnimi močmi bolj zagrizeno borili za pomembne stvari, bi lahko dosegli tudi višje cilje. Saj je edino, za kar se trudimo, to, da ohranimo slovensko identiteto v zamejstvu in v naših srcih.

Slovenija je še mlada republika in pred sabo ima še strmo in naporno pot. Toda prepričana sem, da ji bo uspelo premostiti vse težave in doseči vse cilje. Mi ji to želimo in ji voščimo mnogo sreče!

Pogled v Peterlinovo dvorano med nagovorom gosta Lojzeta Peterleta.

Miriam Čermelj

Iz delovanja SKK

Odbor Slovenskega kulturnega kluba je v poldrugem mesecu, ki nas loči od prejšnjega poročila v Rasti, prav lepo izpeljal vse napovedane pobude in obogatil program z nekaterimi novostmi.

3. februarja je bil na vrsti zgodovinsko obarvan večer. Na njem sta predstavila svoji raziskavi o samostojnem političnem udejstvovanju Slovencev v Italiji med leti 1945 in 1952 zgodovinarja Nadja Maganja in Aleš Breclj. Raziskavi je društvo Virgil Šček objavilo v knjigi.

Najbolj zahtevna pobuda je bil vsakoletni literarni, likovni in fotografski natečaj, s katerim želi Slovenski kulturni klub vzpodbujati mladinsko ustvarjalnost pesniku Prešernu na čast. V soboto, 10. februarja, je bil tako na vrsti večer, na katerem so člani gledališke skupine SKK prebrali literarne prispevke, ki so jih mladi poslali na natečaj, odprta je bila razstava likovnih izdelkov in fotografij ter razglašena imena nagrajencev. O tem pomembnem dogodku poročamo posebej, saj je po našem mnenju vse pozornosti zaradi resnosti pristopa do tega natečaja bodisi s strani mladih ustvarjalcev bodisi s strani strokovnih komisij, ki so jih letos sestavljali še novi priznani izvedenci. Večer je bil res zanimiv in je prinesel dosti zadoščenja številni publiki in nagrajencem, ki so jih osrečile tudi lepe nagrade, ki sta jih prispevala draguljarna Malalan z Opčin in Slovenska sveta.

Na pustno soboto je sestanek odpadel, zato pa je bil naslednjo soboto, 24. februarja še toliko bolj zanimiv, saj so kar trije gostje treh različnih generacij predstavili Zavod združenega sveta v Devinu. To so bili profesorica Andreja Duhovnik, ki na zavodu poučuje slovenščino, ter dva bivša dijaka, Tamara Petaros, ki je obiskovala zavod v letih, ko je bil šele na novo odprt, ter Matija Gergolet, ki je zavod zapustil le pred nekaj meseci. Tako so predavatelji lahko nudili res izčrpano sliko o tem mednarodnem zavo-

du, ki je prav zaradi svoje odprtosti in povezanosti s celim svetom izredno mikaven za vse mlade.

2. marca, dva dni pred dvajseto obletnico njegove smrti, je klub posvetil večer svojemu ustanovitelju, profesorju Jožetu Peterlinu. Doktor Drago Štoka, ki je bil prvi predsednik kluba, in časnikar Saša Martelanc, njegov drugi predsednik, sta podala na izčrpen in obenem človeško izredno topel in privlačen način podobo in delovanje Jožeta Peterlina. Tako so klubovci izvedeli, da ni bil to le ustanovitelj kluba, pač pa tudi Mladike, Radijskega odra, Slovenskega odra, Društva slovenskih izobražencev in Drage, da je bil vsestranski kulturni delavec, priljubljen profesor, igralec, režiser, gledališki in umetnostni kritik, on sam avtor dramskih in drugih tekstov ter neutruden in uspešen mentor, predvsem za mlade ustvarjalce, pri tem pa vedno gojitelj in vzpodbujevalec idej slovenstva, demokracije in krščanskih vrednot.

9. marec je klub posvetil dnevu žena. Predsednica Miriam in revizorka Erika sta pripravili zanimiv kviz, ves naravnana na žensko tematiko s področja zgodovine, splošne kulture, filma, glasbe in literature. Vmes pa so bila še zabavna tekmovanja v raznih spretnostih. Tekmovali so vsi prisotni, vendar razdeljeni na dvojice po spolu. Zmagala je seveda ženska ekipa, praznovali so pa vsi z zakusko, ki so jo pripravili samo moški.

16. marca je bila spet dana priložnost najmlajšim, da se uveljavijo in se izkažejo pred najzahtevnejšo publiko, to je pred svojimi vrstniki. Kot predavatelj je namreč prvič javno nastopil Erik Sancin, ki obiskuje komaj prvi razred znanstvenega liceja. Predaval je o Južni Ameriki. Njegovo predavanje je dopolnila gospa Lučka Kremžar De Luisa, po rodu argentinska Slovenka, ki je seveda predstavila življenje in delo Slovencev v Argentini.

Tomaž Susič

Literarni, likovni in fotografski natečaj SKK

Na Literarni natečaj je bilo prijavljenih 10 del šestih različnih avtorjev, 7 proznih in 3 pesmi.

Člani strokovne komisije so bili prof. Nada Pertot, avtorica številnih antologij in dolgoletni pedagog v šolah in zamejskem kulturnem življenju sploh, Maja Lapornik, urednica rubrike Veš, poet, svoj dolg? na Radiu Trst A, in pesnik in časnikar Marij Čuk.

Komisija se je tako izrazila:

Vsa dela so na spodobni višini, med seboj pa so si zelo različna, tudi zato, ker je med avtorji precejšen razpon v starosti (najmlajši ima 15, najstarejši pa 25 let) in, posredno tudi v zrelosti in spretnosti pisanja.

Prvo nagrado zaslužita ex aequo dve deli, ki sta obe zelo spretno napisani, vendar pa sta si vsebinsko skoraj diametralno različni. To sta:

Zacvetela je tišina – avtor je Ivo Kerže

in Belo mesto – avtor je Tomaž Susič

Utemeljitev:

Zacvetela je tišina – V sestavku se prepletata domišljjski svet in realna problematika spopadanja z življenjem in iskanja poti naprej. Zanimive personifikacije dajejo sestavku poetično barvo in plemenitijo besedni izraz. Vsebina in jezik pričata, da je sestavek napisala za pisanje nadarjena oseba, ki nas preseneča z globino svojih razmišljanj in iskrenostjo vesti. Komisija je cenila tudi pozitivno naravnost k življenju.

Belo mesto – Zelo spretno in doživeto napisana pripoved, ki bralca kar sili k branju. Avtor ima prav gotovo smisel za pisanje in dokajšnjo mero občutljivosti za dogajanje zunaj sebe. Preseneča nas tudi s prefinjenim čutom za dramatičnost. Sestavek je metafora življenja v današnjem svetu nasilja.

Drugo nagrado je komisija dodelila sestavku z naslovom **Po nevihti v gorah**. Avtor je Erika Hrovatin.

Utemeljitev:

Zelo domiselno napisan sestavek, v katerem preide avtorica iz mladostne sproščenosti v resnobnost. Jezikovni izraz je primeren vsebini. Sestavek je vreden pohvale, priznanja in tudi objave.

Tretjo nagrado je prejel sestavek **Biser**. Avtor je Erik Sancin.

Utemeljitev:

Sestavek se bere kot pravljica idila in priča, da je pisec nadarjen in občutljiv. S študijem in prebiranjem knjig bo prav gotovo ta talent razvil in obogatil s pravim smislom za mero in besedni izraz. Sestavek zasluži nagrado zaradi fabulativne poetičnosti in pisateljeve vneme mladostnika.

Pohvalo si zaslužita še sestavka **Neminljiva vez Michele Gregoretti** in **Esej Marinke Kodrič** in tri pesmi, ki jih je napisal Ivo Kerže, še posebej tista, ki nosi naslov **Jesenska**.

LIKOVNI NATEČAJ

Komisija, ki so jo sestavljali likovniki oz. pedagogi Jasna Merku, Magda Samec in Boris Zuljan je ugotovila, da je na natečaj prišlo lepo število likovnih izdelkov in da so bili vsi vredni, da se jih razstavi. 4 ⇨

Ples kot komunikacija

Slovenska prosveta je 15. in 16. marca organizirala t.i. "Plesno gibalno soočanja". Vabilo s tako nenavadnim naslovom, ki je bilo objavljeno v našem časopisju, je pri marsikomu vzbudilo zanimanje in radovednost. Nekateri, večinoma mladi, so se na vabilo tudi odzvali in z nestrpnostjo pričakovali, kaj se bo v teh petih urah pravzaprav dogajalo.

Tako sta se v petek zvečer najprej predstavili mladi voditeljci tečaja. To sta bili Helena Biffio in Barbara Brinovec, prva doma iz Ilirske Bistrice, druga pa iz Ljubljane. Udeležencem sta na kratko predstavili, kaj se bo med "plesno gibalnimi soočenji" dogajalo: nekaj časa bomo lahko posvetili sebi, odkrivanju našega telesa, okolja, ki nas obdaja, razmerja med nami in drugimi, sprostitvi in razvedritvi ob ritmu in glasbi. In če se to v teoriji zelo lepo sliši..., je bila v praksi vsa stvar še bolj zanimiva in zabavna! Prvi del srečanj (petkovega in sobotnega) je vodila Helena Biffio: predstavila je celo vrsto vaj in igrice, ki so udeležencem pomagale, da smo se razgibali, istočasno pa se med seboj spoznali, skušali na zelo preproste načine komuni-

cirati preko gibov. Nekatere izmed teh vaj so bile tudi zelo zabavne in so udeležence kar navdušile. Drugi del, ki pa ga je vodila Barbara Brinovec, je bil bolj osredotočen na plesu. Udeleženci so se naučili nekaj osnovnih gibov oz. vaj baleta in modernega

**Vsem bralkam,
bralcem
in sodelavcem želimo
veselo Veliko noč**
uredniki RASTI

plesa, potem pa so se naučili in tudi sami oblikovali kratko koreografijo.

To, kar je bilo udeležencem posebno všeč pri vsem tem je, da ni bilo nikakršne prisile, oziroma sramu, vsakdo se je pač potrudil in po svojih močeh sodeloval. Vladalo je zelo sproščeno vzdušje, ki sta ga pomagali ustvariti predvsem zelo prijazni in komunikativni voditeljci. Tečaj je bil zanimiv in navdušujoč prav zaradi tega originalnega pristopa do plesa, ki je postavljaj v ospredje posameznikovo osebnost. Ples je postal sredstvo komunikacije telesa s sočlovekom in okoljem.

Breda Susič

Plesno gibalna soočanja v Peterlinovi dvorani.

Prvo nagrado je prisodila izdelku z naslovom **Ledene rože** (mešana tehnika). Avtor je **Martina Flego**.

Utemeljitev:

Avtor slike na izviren način uporablja tehniko prenosa podob s kemičnimi toplili in prikazuje svet sanjskih izsekov prežetih s poezijo.

Drugo nagrado zaslužita ex aequo akvarela **Jadra Olge Sosič** in **Tihožitje Martine Ozbič**.

Utemeljitev:

Jadra – Nagrado zasluži zaradi vzklajenosti med dinamizmom kompozicije in živahnimi barvnimi skladi.

Tihožitje – Nagrado zasluži zaradi spretno uporabe akvarela in harmonične skladnosti izbranih barvnih tonov.

Tretja nagrada pripada spet ex aequo izdelkoma **Sanje** (mešana tehnika) **Mateja Susiča** in **Arhitekture** (akvarel) **Štefana Pahorja**.

Utemeljitev:

Sanje – Avtor je ustvaril sugestivne kaleidoskopske izseke.

Arhitekture – Nagrada gre celotnemu sklopu akvarelov, v katere je avtor znal ujeti značilnosti mediteranske atmosfere.

FOTOGRAFSKI NATEČAJ

Strokovno komisijo za fotografijo so sestavljali: Darko Bradassi, član Fotokluba in dobitnik mnogih priznanj za fotografijo, inženir Marjan Jevnikar in Filip Fischer, zbiralec in poznavalec umetniške fotografije.

Komisija je prispele slike najprej razvrstila v dve kategoriji, glede na starost avtorjev, potem pa ocenila posamezne fotografije, ne glede na avtorstvo.

Tako je v kategoriji starejših avtorjev dodelila prvo nagrado sliki "Ghost Hotel 2" zaradi vsebine, tehnike in humorja, ki jo preveva (ta slika je bila objavljena v Rasti št. 101). Drugo nagrado pa je prejela slika "USS Theodor Roosvelt 2", ker je vanjo ujet živ prizor z zanimivo tehniko, čeprav nekoliko šibkejšo kot v prvi. Avtor obeh je **Paolo Tanze**.

V kategoriji mlajših avtorjev pa je prejel nagrado sklop štirih slik (Znamenje), kjer motiv sicer ni originalen, vendar sklop izpričuje iskateljski nabo avtorja. Avtor je **Irina Perosa**.

Literarni in nekateri fotografski oz. likovni prispevki bodo postopoma objavljeni v naslednjih številkah Rasti.

Že spet osmi marec

"declaration des droits de la femme" je izšel iz francoske revolucije in je napisal začetek dejanski možni enakopravnosti med spoloma; formalno se je odprlo novo obdobje, dejansko je nastal feminizem.

14.2.1996 so po 20 letih odobrili zakon, ki pravi, da posilstvo ni več kaznivo dejanje proti morali, temveč proti osebi.

V dvesto letih torej smo bili lahko priča tolikim prepričljivim besedam z govorniškimi odrov, manifestacijam in žrtvam, naprednim predvolilnim programom, v resnici pa smo ostajale le moralna skušnjava s sicer volilno pravico.

Ob dejstvu, da ni nov zakon niti nakazal problema (mogoče je zaostрил kazni), je heterogena skupina ženskih poslank bučno proslavljala tako zmago; medtem ko bi morala polna sramu potihoma in čim hitreje popraviti stoletno sramoto, ki so jo predstavljale (za številne ženske poslanke v prejšnjih mandatih) besede v dosedanem zakonu.

Tudi letos že spet osmi marec; kdo ga praznuje in zakaj? Mogoče tiste ženske, družinske matere in delavke, ki se zvečer vračajo na svoje domove še bolj trudne od njihovih babic pred petdesetimi leti? Mogoče tiste, ki matere ne morejo biti, kajti bi sicer izgubile svoje delovno mesto? Ali tiste diplomirane, ki izberejo "družinsko kariero" in jim današnji sistem ne nudi možnosti, da bi se lahko part-time izrazile v svoji kreativnosti?

Za srečo da živimo v demokratični in pluralistični (severni) Italiji, kjer volilni zakon veleva, da mora tretjina kandidatov biti ženskega spola, ker sicer...

kjer banke nam predstavljajo posebne tekoče račune, ki so namenjeni ekskluzivno ženskam (conto donna), kakor da bi...

kjer je geslo "manj ur in delo za vse" namenjeno vsem tistim razpuščenim delavcem, ki so za delodajalca odveč ali drugorazredni – najbolj pogosto...

Ne gre za vitimizem, saj jih je kar lepo število med nami, ki sooblikuje tako realnost: npr. tiste, ki se prepuščajo moškimi kalupom in nato pričakujejo vse možne seveda moške atribute ali se predstavljajo moralno ter intelektualno cinične v togem posnemanju modelov iz patriarhalnih stoletij.

Ali po drugi strani one, ki se iz negotovosti predajajo ustaljenim družbenim vlogam, kajti pogosto te svobodna izbira lahko stane odgovornost in se vživijo v tako atemporalno igro in kvečjemu nalagajo krivdo lastnim otrokom.

Nedvomno so te besede presplošne in radikalne, vendar pa je vsem očitno, da naš ženski svet ne odgovarja na ženski način problemom, ki jih ima pred sabo. Kje so tista občutljivost, nežnost, prodornost, kreativnost, delavnost, konkretnost, kompromisnost, sintetičnost, organizacijske sposobnosti, ki jih kot spol imamo in ki jih znamo uresničiti le v ožjem okolju? Nedvomno je pripravljen paket pravilnih besed oz. potez veliko lažji od tistega, ki si ga mora vsak(a) trenutno prilagoditi, obenem te lahko stane tudi veliko časa in nesporazumov; bodimo iskrene: naša identiteta je lahko tudi lep retorični topos, ki se ga poslužujemo, ko se ne znamo rešiti okolja, ki nas duši.

Končno torej osmi marec; ponovno si bomo lahko medsebojno izlile vso tisto tesnobo, ki jo vsakodnevno doživljamo, ponovno bomo tolkle s pestjo po mizi in zakričale, kajti med letom le potihoma šepetamo.

Zakaj pa potrebujemo te psihološke pregrade, ko bi lahko le osebe odgovarjale osebam po sposobnosti in profesionalnosti?

Erika Jazbar

Buenos Aires

Rad bi vam predstavil novo rubriko, v kateri vam bom prikazal življenje, pa tudi sestavo večjih mest sveta. Velemešta so kot nekakšno ogledalo, kjer se zrcali življenje cele države, v kateri se mesto nahaja. Seveda ne moremo vzeti za zgled podeželskih vasic, pa glavna ali večja mesta.

Argentina se res lahko ponaša s svojim glavnim mestom. Po številu prebivalcev je v Južni Ameriki prvo, na svetu pa četrto. Strateško pomemben položaj je pripomogel k hitremu razvoju te sprva kolonialne naselbine. S svojim velikim pristaniščem in predmestji meri kar 200 km².

Najvažnejši prostor v Buenos Airesu zavzema Plaza de Mayo (Majski trg), ki ga je leta 1580 Juan de Garay izbral kot prostor za zidavo prve mestne zbornice (cabildo) novega naselja. Ta trg pa ima tudi svoj slab sloves: tu so namreč matere izginulih med vojaškimi diktaturami prirejale demonstracije, ki so se večkrat končale s pretepi in pokoli.

V neposredni bližini se nahaja Avenida del Mayo, ena najbolj prometnih ulic v Buenos Airesu. Konča se s trgom Plaza de Congreso, kjer stoji ničelni kilometrski kamen za razdalje med argentinskimi mesti.

Proti severu in vzhodu od Majskega trga se razteza glavno poslovno središče mesta in države. Čeprav se v vele mestu nahaja veliko bank in poslovnih

družb, je v njem le malo nebotičnikov. Mesto je zgrajeno večinoma po načelu pravilne mreže ulic in ima široke avenije, ki jih prekinjajo nešteti trgi in parki. Prav ta predel je najlepši.

Skozi poslovno središče teče najširša avenija na svetu (Avenida 9 de Julio), ki je široka nič manj kot 130 metrov. V njeni bližini stojita dve gledališči, Teatro Colón in Teatro National Cervantes. Slednje velja za kulturno prestolnico vse Južne Amerike. V prvem so Državni muzej likovne umetnosti, Državni zgodovinski muzej in Državna knjižnica.

Na jugu pristanišča se razprostira znana četrt La Boca. To je mešanica svetlo pobarvanih hiš med starimi pristaniškimi skladišči. La Boca je bivališče nešteti umetnikov. V njej je nastal slavni argentinski ples tango, ki že preko petdeset let navdušuje ves svet s svojim hitrim in poskočnim ritmom. Za očeta tanga smatramo Carlosa Gardelo. V tangu se izražajo otožna občutja izkoreninjenih in brezpravnih priseljencev.

Kot že vemo, se Argentinci zelo navdušujejo za nogomet. V La Boci je doma slavni nogometni klub Boca Juniors. Tu vlada brezmejno in fanatično navijanje. Vsak član družine navija za kakšen klub, ni pa nujno, da vsi za istega, saj v veliki meri odloča kraj rojstva. S tako velikimi stadioni, kot je na primer La Plata, se lahko kosajo le hipodromi.

RAST, mladinska priloga Mladike. Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali: Miriam Čermelj, Tomaž in Breda Susič, Erika Jazbar, Aleš Petarok, Erik Sancin, Sara Trampuž in Jadranka Cergol.

Glavo Rasti je izoblikoval Štefan Pahor. Številko je uredila Jadranka Cergol.

Trst, marec 1996

Tisk Graphart
Drev. G. D'Annunzio 27/E, - Tel. 040/772151

V zadnjih časih se je večkrat pripetilo, da so besni navijači predri ograjo in hoteli "linčati" sodnika, ki pa je nemudoma pobral šila in kopita.

Važen element v argentinskem življenju so kavarnice v središču mesta. Zgodaj zjutraj lastniki kavarnic dopolnjujejo zaloge. Sami so se poimenovali Portenos (preb. pristanišča).

Kot v vseh južnoameriških državah tudi tu ni bilo nobenih rasnih nestrpnosti, zato je družba zelo pisana in raznolika. Prevladuje španski jezik, toda večina prebivalcev obvlada tudi kakšen drug jezik.

Na severu so predvsem spodobna lična in bogata stanovanjska naselja, na jugu pa bedne barakarske četrti, kar v Južni Ameriki ni nič novega.

V prihodnji številki bom opisal drugo mesto, ki ne bo južno ameriško. Nasvidenje prihodnjic!

Erik Sancin

Taizejsko srečanje v Wrocławu

Kaj se dogaja, če se ob koncu leta kar naenkrat pojavi v nekem mestu 70.000 mladih ljudi? Če ni to množična invazija, mora pač to biti novoletno srečanje mladih, ki ga že dolgo vrsto let organizirajo bratje iz Taizéja. Letos je bilo to srečanje že drugič v Wrocławu in se ga je udeležila tudi majhna skupina zamejskih Slovencev.

Wrocław je pomembno industrijsko mesto v južni Poljski, v deželi, ki se je nekoč ponosno imenovala Šlezija. Tamkajšnja univerza je med najpomembnejšimi poljskimi univerzami, mesto krasijo številni kulturno-umetniški spomeniki, med katerimi je precejšnje število umetno zgrajenih cerkva. Podnebje je sicer mrzlo, a zdravo, saj domača gostoljubnost prajetno ogreva ozračje.

V Wrocławu smo skupaj z vsemi drugimi romarji iz vse Evrope prispeli 28. decembra lani po 16 urah vožnje v avtobusu. Na ta dan, ki bo verjetno ostal domačinom v spominu, je bila dnevna temperatura celo posebno nizka: -20°C .

Zelo hitro so nam nato na zbirni točki dali potrebna navodila za naše bivanje v mestu (kartice za mestni

javni prevoz in kartice za obede), zbrali denar in nas porazdelili po skupinah v različne župnije na različnih koncih mesta. V naši zelo majhni skupini, ki je štela enajst deklet in fantov, smo tiho gojili upanje, da nas bodo zaradi naše majhnosti nastanili vse v isti župniji, pa nas niso. Še bolj so nas razdružili, animatorjem posameznih delov so dali še kopico dodatnih informacij in nas prepustili spet na milost in nemilost poljski zimi. Dejstvo, da so nas tako ločili, nam je pravzaprav prineslo samo korist. Spoznali smo namreč različne dele mesta, ki je raztreseno po precejšnjem območju in obdano z vencem zelo različnih predmestij.

Po vožnji v neznanu s posebnim tramvajem smo končno dospeli na naš cilj: osnovna šola v Lesnici, kjer so nas še enkrat (in tokrat zadnjič) razdelili gostoljubnim družinam.

V kratkem času petih dni, kar smo jih preživeli na Poljskem, smo imeli priliko doživeti njihovo gostoljubnost in odprtost. Že ob prihodu, prvega dne so nam pomagali, kolikor je kdo mogel. Že na tramvaju, ko so k nam pristopali domačini, se pozanimali, odkod prihajamo, in nam razlagali,

kako se moramo popeljati do naše vasi. Višek pa smo doživeli, ko smo več dni živeli z gostitelji. Topel sprejem, ko smo se zvečer vračali z molitvenih srečanj, nas je vsakokrat ogrel in vedno znova dokazoval, da je že za to doživetje bilo vredno priti v to "zmrzovalo skrinjo". S sporazumevanjem nismo imeli težav. Mnogi so znali nemško, manj številni angleško, če pa tudi to ni pomagalo, so nam še vedno ostajale roke in še prazgodovinske geste.

Naš romarski vsakdan je potekal po že ustaljeni navadi: zjutraj smo se najprej udeležili molitve v župnijski cerkvi, nato smo se zbrali v bližnji šoli k pogovoru v mednarodnih skupinah, ki so jih sestavljali romarji vseh narodnosti prisotnih v Lesnici. Pogovor je potekal zelo počasi; vse preko tolmačenja iz slovenščine v angleščino, iz angleščine v poljščino in včasih tudi v nemščino. Zamejski Slovenci smo imeli vsi status prevajalcev, saj vsi poznamo po tri ali štiri jezike, tako smo imeli zvečer kot tolmači in jaz še kot animator skupine precej zmedene pojme, v katerem jeziku naj se med sabo pogovarjamo.

Opoldne smo imeli v Hali Ludowi hladen obed, opoldansko molitev in predavanja taizejskih bratov na podlagi pisma brata Rogerja. Resnici na ljubo se teh pogovorov nismo redno udeležili in smo se včasih raje sprehajali po mestu. Zvečer je mraz že kar začel pritiskati in vsi romarji smo bili veseli, ko smo v roke prejeli pločevinko s toplo hrano, ki smo jo pridno zalili s kozarcem vročega čaja. Obedi so bili preprosti, pa vendar še kar okusni in hiperkalorični (n.pr. konzerva s fižolom in slanino, kjer je nad fižolom plavala obela – dober prst in pol globoko). Poleg "rednih" obrokov pa smo vedno še kaj dobili v družini – vroč čaj in pecivo.

Večerna molitev je v bistvu višek dneva. Te se navadno udeležujejo vsi romarji. Slovenci smo bili ob molitvi nameščeni v velikem šotoru ob Hali Ludowi skupaj z Angleži, Italijani, Poljaki in Estonci. Vsak narod je molitve, berilo in misli brata Rogerja po-

Skupinska slika na mostu čez reko Bystrzyco.

slušal v svojem jeziku. Vmes je zbor z orkestrom pel taizejske pesmi. Napev teh pesmi se velikokrat ponovi, lahko traja tudi deset minut, pa tega niti ne opaziš, ko tam sediš na lesenem podu. Ob poslušanju in petju teh pesmi ter pomirjujočih besed brata Rogerja se tako sprostiš, da pozabiš na vse svoje težave in skrbi. Prisluhneš tako Bogu in svoji najgloblji notranjosti, občutiš Njegovo bližino in spoznaš Njegov klic.

Ob koncu molitve je bil prehod iz toplega šotora v mrzlo noč posebno dramatičen, a smo ga vedno znali premostiti z dobro voljo. Neko dekle je ob tej priložnosti reklo: "Počutim se, kakor sladoleđ, ki so ga ponovno dali v zmrzovalno skrinjo, potem ko je bil več ur na toplem." Polarne temperature noči smo premagovali s petjem, na avtobusnih postajah, na tramvajih in pozneje tudi pri družini. Štirje fantje smo na licu mesta sestavili moški vokalni kvartet in na postaji zapeli precej slovenskih božičnih pesmi. Ko smo tako prepevali, se nam je približala gospodična in nas posnela za tamkajšnjo radijsko postajo.

Gneča na tramvajih je zvečer primerljiva samo gneči v tokijski podzemski železnici ali v tržaškem avtobusu številka 17. V javnih prevoznih sredstvih je bilo še posebno občuteno začasno mednarodno ozračje v Wrocławu. Slišali smo različne jezike in dosti petja. Pravi hit je postajal kanon "Mojster Jaka", ki ga je vsakdo pel v svojem jeziku. Tudi na tramvajih smo se učili tiste strpnosti, potrebne za "graditev občestva". Graditev občestva je bila namreč ena izmed tem letošnjega srečanja. Ta vzgoja k strpnosti, spoštovanju in potrpežljivosti se je vršila tako pri pogovoru kot tudi pri skupnem življenju, v vrstah za obede, čaj, stranišče ali telefon in na javnih prevoznih sredstvih.

Naš čas bivanja na Poljskem se je počasi bližal zaključku in že je bilo tudi Silvestrovo. Ta večer ni bilo praznovanje, kot si ga navadno predstavljamo, bil je drugačen, bolj romarski. Dan smo preživeli tako kot druge dni. Zjutraj smo bili pri sv. maši v župniji skupaj z domačini. Cerkev je bila natrpana; otroci in odrasli, vsi skupaj, z duhovnikom in gosti so se prišli Bogu

Spoštovani,

z veseljem dobivam in z zanimanjem preberem Mladiko. Revija mi je posebno pri srcu od takrat, ko sem se moral zaradi službenih vzrokov posloviti od staršev in se preseliti na sever Nemčije: dnevno slovensko besedo zelo pogrešam.

Na žalost mi ni dano, da bi sledil večjemu številu časopisov ali revij iz domačih krajev, tako da mi je aktualna situacija neznana, hkrati tuja. V članku "Aktualne teme: V začetku meseca januarja so izjave o devištvu kardinala Biffija..." se avtor ukvarja s tematiko, katera je meni – kakor morda tudi drugim bralcem v zdomstvu – neznana. Ni mi znano, kaj je izjavil kardinal Biffi.

Gotovo ne morem zahtevati, da bi Mladika v celoti objavila članke drugih virov, zdi se mi pa važno, da avtor vsaj na kratko predstavi vsebino izjave ali članka, na katerega odgovori.

Pri članku g. Černica mi ni jasno, če sploh odgovarja na izjave kardinala Biffija, saj ga v članku ne omeni niti enkrat (kot npr. "Kot odgovor na Biffijeve izjave, da je tole ali tole, moje stališče je tako in tako..."). Veliko boljše se mi zdi v primerjavi članek "Pika na i" g. Mitje Petarosa. G. Petaros se nekajkrat nanaša na članek g. Hrovatina, tako da bralec lažje sledi oz. najde neko rdečo nit, na katero se lahko opre, da si naredi sliko o vsebini članka g. Hrovatina.

Vzemite to pismo kot prijazen predlog, konstruktivno kritiko. Veselil bi se, če bi tudi Mladika čim bolj pomagala zdomcem, da bi se le "znašli" v domačem okolju.

S spoštovanjem

Igor Merku

Odgovor: Tvoja kritika nam dokazuje, da natančno in z zanimanjem prebiraš Rast, in to nam je v veliko zadoščenje. Morda nisi bil edini, ki ni razumel, da obe kratki razpravi, "ženska" in "moška", nista bili sploh odgovor kardinalu Biffiju. Kardinalov govor (v njem je iznesel pozitivne vrednote devištvu) in plaz polemik, ki so se v zvezi s njegovimi trditvami pojavile v medijih, so nama le nudili temo, za katero se nama je zdelo vredno, da se je lotiva. Nisva torej (v nasprotju z Mitjem Petarosom, ki je, kot je sam izpostavil, izpodbijal trditve g. Hrovatina) želela polemizirati ne z mediji in še toliko manj s kardinalom Biffijem. Vsem bralcem se opravičujeva, če sva bila v tem nejasna.

Breda Susič in Peter Černic

zahvalit za prejete darove v minulem letu.

V prijateljskem pogovoru pri družini in pisanju razglednic nam je popoldan hitro minil in smo se še zadnjič odpravili proti Hali Ludowi k večerji in molitvi. Pozneje, v župniji, smo sodelovali pri novoletnem bedenju za mir v svetu, šele nato se je začelo praznovanje. Organizatorji so si praznovanje predstavljali kot rezultat skupnega truda vseh udeležencev romanja, kjer je vsak narod predstavil nekaj svojega, igro ali ples. Žal pa taka zamisel ni popolnoma uspela in mnogi so ostali precej razočarani nad tem večerom, saj so pričakovali "navaden" ples s primerno glasbo in dobrim ozvočenjem. Vsekakor lahko trdimo domačih animatorjev samo pohvalim, čeprav jim ni uspel ta večer, ki naj bi bil višek romanja.

Tako kot vsaka stvar, tudi lepi dogodki minejo, prej ali slej. Pravzaprav nam čas našega bivanja na Poljskem ni potekal počasi, zdelo se nam je, da smo šele prišli v mesto. Skorajda smo se šele privadili na temperaturo in že smo morali odpotovati.

Na avtobuse pa smo stopili drugačni. Če smo odpotovali iz Trsta s strahom v srcu in polni temnih slutenj, smo se vračali pomirjeni in zelo zadovoljni. Mislili smo, da odhajamo v nerazvito okolje, v nevarno državo z visoko stopnjo kriminala, pa smo se vračali prijetno presenečeni, da smo videli, kako so si Poljaki opomogli v zadnjih petih letih, kljub vsem težavam, da smo videli del sveta, ki je bil od nas petdeset let odrezan, in končno, da smo naleteli na mnoge gostoljubne družine, ki so gostile prav vse romarje.

Aleš Petaros

Norma

Kultura v Italiji na splošno ni poceni. Posebno drage so operne predstave, zato je res hvalevredno, da se je tržaško gledališče Giuseppe Verdi na začetku svoje letošnje sezone spomnilo na mlade ljubitelje melodrame z ne ravno prepolno denarnico in uvedlo poseben abonma po znižani ceni za mladino do 26. leta, ki velja za šest oper in dva baleta.

Otvoritvena predstava v letošnji sezoni je bila Bellinijeva Norma, ki se je po skoraj desetih letih spet pojavila na tržaških odrskih deskah. Zadnjič je bila namreč pri nas uprizorjena leta 1986 s Katio Ricciarelli v glavni vlogi, leta 1953 pa je prav tako v vlogi Norme v Trstu nastopila slavna Maria Callas.

Giovanni Bellini je komponiral Normo leta 1831 po naročilu milanske Scale, ki ga je prosila za novo opero, ki bi otvorila sezono. Bellini je bil tedaj na višku svoje slave in je delil z Donizettijem naslov najuspešnejšega italijanskega opernega skladatelja. Ker je imela Scala takrat stalno pevsko zasedbo, je bilo že vnaprej jasno, kateri pevci bodo prevzeli glavne vloge. Zato sta morala Bellini in njegov sodelavec, libretist Felice Romani, izbrati takšno zgodbo, izoblikovati takšne prizore in sestaviti takšno glasbo, ki bi tem bolj poudarili scenske in vokalne zmožnosti pevcev. Skratka, opero sta morala prikrojiti pevcem in jo izdelati po njihovi meri.

Snov za Normo je libretist Romani črpal iz rimske zgodovine. Zgodba se odvija v Galiji za časa rimske zasedbe. Prokonzul Pollione je imel z dru-

idsko svečenico Normo dva otroka, zdaj pa je njegova ljubezen do nje usahnila. Zaljublil se je namreč v Normino družico Adalgiso. Ko Norma vse to odkrije, se odloči, da bo iz maščevanja umorila svoja sinova (ta detajl je seveda vzet iz grškega mita o Medeji). Približa se jima, ko spita, vendar se ob pogledu nanje razneži in spozna, da svojih naklepov ni sposobna uresničiti. Adalgisa, ki o Norminih čustvih do Polliona ni ničesar vedela, se odpove svojemu dragemu in ga zaman skuša prepričati, naj se vrne k svoji prejšnji ljubezni. A Pollione je ne poslušal. Odloči se, da bo ugrabil Adalgiso in z njo zbežal v Rim. Ko Norma to izve, ukaže galskim četam, naj napadejo Rimljane. Polliona aretirajo in privedejo pred Normo, ki ga prosi, naj je ne zapusti, on pa jo zavrne. Norma nato ukaže druidom, naj pripravijo grmado: treba je sežgati svečenico, ki je prelomila zaobljubo devištva. Pollione se boji, da bo Norma izdala Adalgiso in jo rotiti, naj tega ne stori. Norma pa izda samo sebe in prizna, da ima dva otroka. Zato mora umreti. Pollione tedaj spozna Normino velikodušnost in se odloči, da bo z njo zgorel na grmadi.

Dogajanje spremlja glasba, ki je zdaj svečanega in hieratičnega, zdaj nežnega, zdaj pa energičnega značaja. Velja še poudariti, da se v Normi spajata klasicizem, ki se odraža v snovi, vzeti iz rimske zgodovine, in romantika, ki je vidna v ljubezenski zgodbi, ki se seveda tragično zaključí, kot se za vsako resno glasbeno dramo iz obdobja romantike spodobi.

Sara Trampuž

Sofijin svet

Če vas je v zadnjih časih morda zajela bralna mrzlica, bi vam rade volje svetovala, da sežete po delu norveškega avtorja Josteina Gaardera z naslovom *Sofies verden* (Sofijin svet). Delo, ki je med bralci naletelo na širok odmev, postavlja v središče mlado, a glede na starost že dovolj zrelo dijakinjo, Sofijo Amundsen. V pričakovanju svojega petnajstega rojstnega dne odkriva dekle očarljive drobce iz skrivnostnega filozofskega sveta. Pri tem pa ji pomaga profesor Albert Knox, ki jo s pomočjo poštnega nabiralnika seznanja s temeljnimi, a obenem zapletenimi vprašanji o človekovi eksistenci, nakar ji polagoma razodeva svet in misli posameznih filozofov, od antičnih naravoslovcev do današnjih mislecev, ki krojijo filozofijo našega časa. Pri tem pa ne mislite, da gre za goli učbenik zgodovine filozofije, saj se v delu ves čas prepletajo številni skrivnostni trenutki, na katere protagonista naletita in jih kar sproti obravnavata in rešujeta.

Ob junakinji Sofiji prav tako pronicna v ospredje petnajstletna Hilde Moller Knag, ki v zgodbi zaživi prav na dan svojega rojstnega dne, ko dobi v dar nekoliko nenavadno, a zato toliko bolj dragoceno knjigo. V nadaljnjem delu se zgodba sama ne prestando nekam čudežno zapleta, dokler se ne zaključi s popolnoma nepredvidljivim razpletom, ki vas bo gotovo popeljal do tega, da boste tudi sami segli po knjigi in se prepričali o tem, kar sem vam tokrat sama predstavila.

V svojem bogastvu pripovedovanja želi avtor enostavno prodreti do največjih mislecev zgodovine človeštva, od Platonovega sveta idej do krščanskih filozofov, od Heglovega sistema do Sartrovega eksistencializma, pa do Marxove socialne misli in Freudove psihoanalize. Poleg tega pa se avtor še želi približati bralcu z namenom, "da se ne bi ta pogreznil v zajčjo kožo, ampak da bi ostal vedno na preži in neprestano iskal odgovore na številna življenjska vprašanja."

Tako, torej, nam bo delo gotovo prav prišlo, ko bomo tudi sami iskali rešitve številnim problemom, na katere naletimo pri našem vsakodnevem življenjskem ritmu.

Jadranka Cergol

Otroški zbor Vesela pomlad na Prešernovi proslavi v Finžgarjevem domu na Opčinah.